

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

สรุปการวิจัย

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1 เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น

1.2 เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น ที่มีต่อผู้เข้ารับการอบรมในด้าน

1.2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กสมาธิสั้น

1.2.2 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กสมาธิสั้น

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูหรือผู้ปกครองนักเรียนออทิสติกที่อยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูหรือผู้ปกครองนักเรียนออทิสติกที่อยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและนนทบุรี จำนวน 20 คน เป็นครูจำนวน 10 คน ผู้ปกครอง 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ ชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น

2.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 3 ชนิด คือ

1) แบบทดสอบแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูหรือผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพลศึกษาเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น

2) แบบแบบสอบถามความคิดเห็นของครูหรือผู้ปกครองที่มีต่อการจัด

กิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กสมาธิสั้น

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล ดำเนินการโดยผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่างเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจการทดลองใช้ชุดฝึกอบรม และทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจการจัดกิจกรรมพลศึกษาของกลุ่มตัวอย่างก่อนการใช้ชุดฝึกอบรม จากนั้นมอบชุดฝึกอบรมทางไกล ๆ ให้กับกลุ่มตัวอย่างได้ศึกษาเป็นเวลา 30 วัน เมื่อครบกำหนดถึงวันนัดหมายจัดสัมมนากลุ่มตัวอย่าง เป็นเวลา 1 วัน โดยบรรยายสรุปให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพลศึกษาเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้นและสาธิตการจัดกิจกรรม จากนั้นกลุ่มตัวอย่างเข้าสัมมนากลุ่มย่อยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการทดลองจัดกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในเอกสารชุดฝึกอบรมแล้วทดสอบหลังการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลโดยการหาค่า E1/E2

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เกี่ยวกับการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น โดยใช้การทดสอบสัญลักษณ์

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กสมาธิสั้น โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูและผู้ปกครอง เรื่อง กิจกรรมพลศึกษาเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น ขอเสนอผลการวิจัย เป็น 2 ตอน คือ

3.1 ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล ชุดฝึกอบรมทางไกล ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล และ คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล รายละเอียดดังนี้

3.1.1 เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง กิจกรรมพลศึกษาเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น ประกอบด้วย ชื่อชุดฝึกอบรมทางไกล คำชี้แจงการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกล โครงสร้าง เนื้อหา แนวคิด วัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมหลังการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับเนื้อหาแบ่งเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเด็กสมาธิสั้น ประกอบด้วย เรื่อง อาการสมาธิสั้น ความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น การจัดการศึกษาสำหรับเด็กสมาธิสั้น บทบาทของครูและผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมแก่เด็กสมาธิสั้น ทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กสมาธิสั้น และกิจกรรมหลังการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล ตอนที่ 1 สำหรับตอนที่ 2 กิจกรรมพลศึกษาเพื่อการพัฒนาช่วงระยะเวลาความสนใจและความสามารถในการสื่อสาร โดยใช้กิจกรรม ประกอบด้วยเรื่อง กิจกรรมพลศึกษา

ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กสมาธิสั้น ตัวอย่างกิจกรรมพลศึกษา ประกอบด้วย กิจกรรมในร่ม กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเข้าจังหวะ และกิจกรรมหลังการศึกษาคู่ฝึกอบรมทางไกล ตอนที่ 2

1.2 คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลการจัดกิจกรรมพลศึกษา เพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจ และความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น ประกอบด้วย คำอธิบายชุดฝึกอบรมทางไกลและวัตถุประสงค์ คำชี้แจงการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล กำหนดการฝึกอบรม เอกสารประกอบการบรรยาย แบบทดสอบเพื่อการประเมินผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล

ผลการหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกลที่สร้างขึ้น พบว่าชุดฝึกอบรมทางไกลที่สร้างขึ้น มีค่าประสิทธิภาพเป็น 80.00 / 82.13

2 ผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น ที่มีต่อผู้เข้ารับการอบรมในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กสมาธิสั้น พบว่า

2.1 ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพลศึกษาของกลุ่มตัวอย่างในช่วงก่อนและหลังใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กสมาธิสั้น พบว่าโดยภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อแจกแจงตามลำดับความคิดเห็นพบว่าประเด็นที่มีความเห็นระดับมากที่สุดคือ ความจำเป็นของการทำกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กสมาธิสั้น รองลงมาคือ ความเหมาะสมของกิจกรรมที่นำมาจัด ความสามารถนำกิจกรรมที่นำเสนอไปปฏิบัติได้ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการทำกิจกรรมพลศึกษาที่นำเสนอ ตามลำดับ โดยความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการพิมพ์ ขนาดตัวอักษร รูปเล่มของเอกสาร มีคะแนนต่ำที่สุด

อภิปรายผล

ผู้วิจัยเสนอการอภิปรายผลใน 2 ประเด็น คือ ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น และผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น โดยเสนอตามลำดับดังนี้

1. ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น

ชุดฝึกอบรมมีส่วนประกอบที่ครบถ้วนทำให้ผู้ใช้สามารถศึกษาด้วยตนเองได้ มีขั้นตอนการพัฒนาตามแนวทางในการสร้างชุดฝึกอบรมของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523) นิพนธ์ ศุขปรีดี (2537) นอกจากนี้ยังมีสอดคล้องกับการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลของ พัชรี ผลโยธินและคณะ (2548) วัฒนา มัคคสมัน และคณะ (2551) คือ มีการวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดหัวข้อเรื่อง แนวคิด วัตถุประสงค์ กิจกรรม การประเมิน ทดสอบ ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมและปรับปรุงชุดฝึกอบรม สำหรับองค์ประกอบของเอกสารชุดฝึกอบรมที่

พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับแนวทางการสร้างชุดฝึกอบรมของ จินตนา ไบกาซูยี (2536) และพัชรี ผลโยธินและคณะ (2548) นอกจากนั้นภายในชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย เนื้อหาสาระจำนวน 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเด็กสมาธิสั้น ตอนที่ 2 เป็นกิจกรรมพลศึกษาที่ใช้ในการพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น ซึ่งมีคำอธิบายที่เป็นความรู้เชิงหลักการและนำเสนอตัวอย่างแนวทางในการปฏิบัติ เช่น การทำกิจกรรมยืดเหยียดกล้ามเนื้อ กิจกรรมกลางแจ้ง พร้อมภาพประกอบซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชุดฝึกอบรมของ จินตนา ไบกาซูยี (2536: 70-78) ที่เสนอว่า การผลิตสื่อที่ใช้เสริมความรู้ควรมีเนื้อหาที่ให้ความรู้ด้านต่างๆ นอกเหนือจากความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ควรมีภาพประกอบและกิจกรรมบางอย่างประกอบเนื้อหา ที่ก่อให้เกิดความสนใจ เมื่อพิจารณาเนื้อหาสาระของชุดฝึกอบรมจะเห็นได้ว่าการจัดลำดับเนื้อหาสาระของชุดฝึกอบรม มีความสัมพันธ์ ต่อเนื่องและสอดคล้องกันเป็นลำดับ โดยนำเสนอความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเด็กสมาธิสั้นในตอนแรก แล้วจึงนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมพลศึกษา โดยเสนอตัวอย่างกิจกรรมแต่ละประเภทซึ่งผู้ใช้ชุดฝึกอบรมสามารถศึกษาด้วยตนเองและนำไปทดลองปฏิบัติกับเด็กที่อยู่ในความดูแลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการหาประสิทธิภาพใช้ชุดฝึกอบรมพบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถศึกษาเอกสารชุดฝึกอบรมและทำกิจกรรมหลังการศึกษาได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพลศึกษาเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้นในระดับดี ซึ่งเห็นได้จากผลการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกกิจกรรมที่ได้ค่าเป็น $80.00 / 82.13$ ดังแสดงไว้ในบทที่ 4

2. ผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น ที่มีต่อผู้เข้ารับการอบรมในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กสมาธิสั้น และความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กสมาธิสั้น

2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กสมาธิสั้น

จากการศึกษาผลการใช้พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนหลังใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลแตกต่างจากก่อนใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล โดยค่ามัธยฐานของคะแนนหลังใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลมีค่าเท่ากับ 10 ก่อนใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 7.5 เนื่องจากองค์ความรู้และการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นมีขั้นตอนในการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลให้ดียิ่งขึ้นอย่างเหมาะสม เห็นได้จากการที่ผู้วิจัยมีการสอบถามผู้ร่วมการตรวจสอบประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมแล้วนำข้อค้นพบที่ได้มาปรับปรุงชุดฝึกอบรมให้ดียิ่งขึ้น ดังเห็นได้จากในการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว ผู้ร่วมการทดสอบระบุให้ปรับเนื้อหา โดยให้ลดเนื้อหาในตอนแรก ที่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับประเภทและลักษณะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ลง และลดรายละเอียดเนื้อหาในส่วนของเด็กสมาธิสั้น และอาการสมาธิสั้นเพื่อให้ตอนที่ 1 มีเนื้อหากระชับยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้ร่วมการทดสอบเป็นผู้เกี่ยวข้องกับเด็กสมาธิสั้นซึ่งต้องการเพียงแนวทางการช่วยเหลือเด็กที่อยู่ในความดูแล นอกจากนั้นยังมีการเสนอให้ปรับเนื้อหาในตอนแรก กิจกรรมพลศึกษาให้มีรายละเอียดในการทำกิจกรรมมากขึ้น โดยเฉพาะขั้นตอนการทำกิจกรรมพลศึกษาซึ่งผู้วิจัยได้เพิ่มรายละเอียดในการปฏิบัติให้ชัดเจนมากขึ้น จนได้ชุดฝึกอบรมทางไกลที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและกิจกรรมที่นำเสนอไว้

เป็นอย่างดี จนมีความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลของ กล้า ทองขาว และคณะ (2545) โกศล มีคุณ และคณะ (2546) อรุณี หรดาล และคณะ (2548) พัทรี ผลโยธิน และคณะ(2548) วัฒนา มัคคสมัน และคณะ (2551) จรีลักษณ์ รัตนพันธ์ (2552) ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2553) ศิดา เยี่ยมขันติถาวร (2554) และปรีชา เน่าเย็นผล (2555) ที่ได้พัฒนาชุดฝึกอบรมขึ้นและนำไปทดลองใช้แล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่นำเสนอในชุดฝึกอบรมหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ด้านความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กสมาธิสั้น

จากการศึกษาพบว่าผู้ใช้ชุดฝึกอบรมมีความเห็นว่าความจำเป็นของการทำกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กสมาธิสั้นในระดับมากที่สุด ความเหมาะสมของกิจกรรมที่นำมาจัด มีความสามารถนำกิจกรรมที่นำเสนอไปปฏิบัติได้ และอีกทั้งเห็นว่าประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำกิจกรรมพลศึกษาที่นำเสนออยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นผลเนื่องจากกิจกรรมที่ใช้ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านพลศึกษา และด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทำให้ผู้วิจัยสามารถคัดเลือกกิจกรรมที่นำมาปฏิบัติได้จริงกับเด็กสมาธิสั้น ในส่วนของความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ได้รับคำแนะนำและได้รับการอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์พลศึกษา รวมทั้งครูพลศึกษา ของโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทำให้สามารถจัดหาอุปกรณ์ด้านพลศึกษาได้อย่างเหมาะสม เมื่อนำมาจัดกิจกรรมสาธิตและทดลองปฏิบัติกิจกรรมจึงทำให้กลุ่มตัวอย่างได้รับประสบการณ์ตรง สามารถนำไปปฏิบัติได้เองที่โรงเรียนหรือที่บ้าน จึงทำให้คะแนนในข้อประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากทำกิจกรรมพลศึกษาที่นำเสนอมีคะแนนในระดับมากที่สุด สำหรับความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการพิมพ์ ขนาดตัวอักษร รูปเล่มของเอกสาร ที่มีคะแนนต่ำที่สุดนั้นอาจเนื่องจากข้อจำกัดของงบประมาณในการจัดพิมพ์ที่ไม่สามารถจัดพิมพ์ให้ขนาดตัวอักษรและภาพให้มีขนาดใหญ่มากขึ้น และไม่สามารถจะจัดพิมพ์ภาพสีลงในเล่มเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลที่นำไปทดลองใช้ได้ แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างก็มีความเห็นว่าการใช้ภาษาในชุดฝึกอบรมทางไกลก่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนซึ่งก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจแก่กลุ่มตัวอย่างได้เป็นอย่างดี เห็นได้จากค่าของคะแนนจากการทดสอบหลังใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลที่เพิ่มขึ้น และหากสรุปโดยภาพรวมของการจัดกิจกรรมพลศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดที่เสนอไว้ในบทที่ 4

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนา และทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสารของเด็กสมาธิสั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ประเด็น คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลควรศึกษาเครื่องมือการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลอย่างละเอียด แล้วจึงศึกษาในเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลจนเข้าใจแนวทางการจัดกิจกรรมพลศึกษาฯ ก่อนที่จะนำไปใช้จัดกิจกรรม

1.2 ผู้ใช้ชุดฝึกอบรมควรมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของเด็กสมาธิสั้นแต่ละคนเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเลือกใช้กิจกรรมให้เหมาะสมกับความถนัดของเด็กแต่ละคน

1.3 ผู้ใช้ชุดฝึกอบรมควรมีการติดต่อประสานกับครู ปกครอง หรือผู้เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อร่วมกันวางแผนการทำกิจกรรม ตลอดจนการสังเกตผลการทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก

1.4 การทำกิจกรรมระหว่างฝึกอบรมควรจัดกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมคละกันไปโดยให้มีครู และผู้ปกครองอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อีกทั้งยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครองให้มากยิ่งขึ้น

1.5 ปรับปรุงการจัดพิมพ์ชุดฝึกอบรมทางไกลโดยใช้วัสดุที่มีความคงทน มีสีของรูปภาพและรูปเล่มที่สวยงาม รวมทั้งขนาดของตัวอักษรที่ใหญ่ขึ้นเพื่อความสะดวกในการอ่านของครูและผู้ปกครอง โดยการกำหนดงบประมาณในการจัดพิมพ์เอกสารให้เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ควรนำชุดฝึกอบรมทางไกลนี้ไปทดลองใช้กับผู้ปกครองและครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีอาการสมาธิสั้น ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นเพื่อนำผลมาพัฒนาและปรับปรุงชุดฝึกอบรมให้ดียิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการทดลองใช้กิจกรรมอื่น ๆ เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูและผู้ปกครอง เพื่อช่วยเหลือเด็กสมาธิสั้นโดยใช้กิจกรรมอื่น ๆ เช่น การใช้การละเล่นพื้นบ้าน นิทานพื้นบ้าน เป็นต้น เพื่อพัฒนาความสามารถหรือทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กสมาธิสั้น ให้มากขึ้น